

3. Ukraine: Democracy under pressure. Freedom House. 2023. URL: <https://freedomhouse.org>

4. The EU and Ukraine: Together stronger. European Union External Action Service. 2023. URL: <https://www.eeas.europa.eu>

5. Литвин В. Політична система України: історія і сучасність. Київ : Наукова думка, 2020. 368 с.

6. Романюк А. Сучасні політичні інститути: світові моделі та український контекст. Львів : Видавництво ЛНУ, 2019. 412 с.

7. Transparency International Ukraine. Corruption perception in wartime. 2023. URL: <https://ti-ukraine.org>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-613-3-19>

THE REGIONAL DIMENSION OF POLITICAL PARTY ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF THE RESTORATION OF PUBLIC POWER

РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ У КОНТЕКСТІ ВІДНОВЛЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Mykolaychuk O. I.

*Postgraduate student at the Department
of Political Science
Vasyl Stefanyk Carpathian
National University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Миколайчук О. І.

*аспірант кафедри політичних наук
Карпатський національний
університет імені Василя
Стефаніки
м. Івано-Франківськ, Україна*

В умовах повномасштабного російського вторгнення, яке почалося в лютому 2022 року, та активних бойових дій у ряді областей України виникла потреба не лише відновити інфраструктуру, житловий фонд і комунальні послуги, але й нову якість публічних управлінських відносин. Політичні партії як суб'єкти, що формують як законодавчі, так і виконавчі механізми влади на різних рівнях, відіграють ключову роль у створенні довіри, легітимності, відновленні соціальної і політичної згуртованості у регіонах, постраждалих від війни.

Варто констатувати, що децентралізаційна реформа в Україні, започаткована від 2014 року і суттєво активізована до та після 2022 року, істотно змінила управлінську архітектуру на регіональному та місцевому рівнях. Збільшення фінансової автономії громад, передача повноважень, створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ) – все

це заклало основу для того, щоб політичні партії могли оперувати на місцях із конкретним владним ресурсом і відповідальністю. Проте війна значно ускладнила цей процес: значна частина регіонів зазнала руйнувань інфраструктури, перебоїв у роботі органів влади, зміни адміністративних кордонів, тимчасова окупація чи розриви зв'язків між центральним і місцевим рівнями [1].

Політичні партії в регіонах відіграють роль посередницьких структур між населенням і органами влади під час процесу відновлення. Це стосується двох аспектів: розробки і виконання місцевих планів відновлення та контролю та нагляду за прозорістю і підзвітністю. Наприклад, проєкти, підтримані UNDP, включають навчальні курси для представників місцевого самоврядування в громадах (pilot communities), де також передбачено участь зацікавлених сторін, у т.ч. представників громадянського суспільства і політичних партій, у формуванні планів розвитку та відновлення. Такі заходи сприяють не просто технічному виконанню робіт, але й формуванню політичної відповідальності – партії, які представлені в місцевих радах, мають мотив боротися за довіру виборців через прозорість, участь громади, мінімізацію корупційних ризиків.

Існують регіональні відмінності у здатності партійних структур досягати результатів у відновленні публічної влади. У перші роки війни найбільш уражені регіони – Донецщина, Луганщина, Харківщина, Запоріжжя, Херсонщина – мали значно більші проблеми з підтримкою функцій влади, обслуговуванням населення, юридичною та адміністративною підтримкою. Наприклад, у «Online Верховеності та Прозорості» місцеве самоврядування у постраждалих областях мало залежало від міжнародних донорів і програм, і партії, залежно від їх присутності і ступеня організованості у конкретному регіоні, могли мати змогу або брати значно більшу участь або ж залишатись маргіналізованими. Також розриви в комунікаціях, втрата кадрів, переміщення населення – все це різко ускладнило діяльність партій. Ці спостереження підтверджені в аналітичних доповідях, зокрема у дослідженні “Analysing the local governance of internal displacement: an emerging (local) social contract in eastern Ukraine since 2014”, котре підкреслює, що внутрішня міграція вплинула на те, як партії і місцеві органи самоврядування мусять адаптуватись до нових демографічних і соціальних умов[5]. Політичні партії мають потенціал бути агентами соціальної згуртованості. У контексті війни та післявоєнної відбудови суспільство потребує довіри до влади, відчуття справедливості та участі. Партії, які активно залучають громадян до консультаційних процесів, до публічних слухань, до створення громадських рад, можуть допомогти відновити цю довіру. За даними програм UNFPA та UNDP, у Донецщині та Луганщині працюють консультативні офіси і громадські

ради, через які громадяни можуть впливати на те, які проекти відновлення є пріоритетними, які інфраструктурні об'єкти та соціальні послуги мають бути відновлені насамперед[4]. Таким чином, регіональні партійні осередки можуть стати ключовими ланками у формуванні діалогу між владою і населенням.

Бар'єри та виклики для участі політичних партій у відновленні публічної влади на регіональному рівні проявляються у багатьох вимірах. Насамперед варто відзначити проблеми матеріальної бази: у регіонах, де інфраструктура зруйнована чи адміністративні приміщення пошкоджені, партійним осередкам складно утримувати централізовані штаби, налагоджувати логістику та забезпечувати сталу комунікацію з членами громади. Ситуацію ускладнює й брак кадрів, що виникає через депопуляцію, масові переселення, внутрішню міграцію та виїзд за кордон активних громадян, унаслідок чого партії втрачають активістів, волонтерів та місцевих політичних діячів, які традиційно формували основу їхньої роботи. До цього додаються питання безпеки та законності: у районах, де тривають бойові дії або зберігається окупаційний контроль, партійна діяльність часто ускладнена чи навіть неможлива; ризики для членів політичних структур зростають через нестачу ефективного контролю з боку правоохоронних органів, зміну юрисдикцій та переривання виборчих процесів. Суттєвим викликом залишається й фінансова складова, адже партії на місцях здебільшого залежать від державних субвенцій або міжнародної підтримки, яка під час війни є непостійною чи переорієнтованою переважно на гуманітарні та соціальні проекти, не завжди пов'язані з розвитком публічної влади. Нарешті, слід наголосити на проблемі політичної конкуренції та конфліктів легітимності, коли у громадах виникають суперечки щодо того, хто має право представляти населення у випадках окупації чи часткової втрати контролю над територіями, а також коли боротьба партійних сил за контроль над місцевими бюджетами та проектами відновлення супроводжується проявами клієнтелізму чи непрозорості.

Водночас післявоєнний період відкриває низку можливостей для посилення ролі політичних партій у відновленні публічної влади на регіональному рівні. Одним із таких напрямів є створення та відновлення локальних інститутів участі, таких як громадські ради, консультаційні групи чи публічні слухання, які у разі активного залучення партій можуть стати основою для закріплення практик підзвітності та громадської участі. Значний потенціал має й проектне та трансформаційне управління, адже політичні сили можуть ініціювати або підтримувати такі проекти відновлення, що не лише відбудовують об'єкти, а й трансформують їх відповідно до сучасних стандартів енергоефективності, екологічності та інклюзивності, що стане демонстрацією їхньої компетентності та ефективності. Важливою

перспективою є і зміцнення міжрегіональних мереж партій, коли обмін досвідом між громадами, що вже пройшли певні етапи відновлення, стає ресурсом для тих, хто лише починає цей процес, сприяючи стандартизації практик та зменшенню ризиків корупційних чи неефективних підходів. Окреме значення має інтеграція міжнародної підтримки з локальними партійними структурами, адже донорські програми та міжнародні організації активно працюють у сфері відновлення, і партії можуть виступати їхніми надійними партнерами чи фасилітаторами, якщо володітимуть достатнім рівнем довіри та організаційної спроможності. Нарешті, перспективи розвитку криються у законодавчо-інституційних змінах, зокрема у запровадженні норм, які б формалізували участь політичних партій у плануванні відбудови, у системах контролю за використанням ресурсів та у створенні механізмів ефективної взаємодії між центральною і місцевою владою.

Отже, регіональний вимір діяльності політичних партій у контексті відновлення публічної влади – це складний, багатомірний процес, у якому партії можуть виступати як каталізатори відновлення, але також стикаються з численними кризовими викликами. Ефективність їх ролі значною мірою залежить від того, чи будуть створені умови – матеріальні, інституційні, безпекові – для стабільної роботи, чи будуть забезпечені ресурси, чи буде прозорість, чи зможуть вони стати містком між владою і громадянами. Подальші дослідження мають фокусуватися на порівнянні регіонів із різним ступенем руйнувань, умовами окупації та звільнення, міграційним тиском, ресурсами місцевих партійних організацій, а також на аналізі ефекту партійної участі на довіру та соціальну згуртованість населення.

Література:

1. Bagmet, M., Shtyrov, O., & Harhaun, Y. IMPLEMENTATION OF THE EXPERIENCE OF THE REPUBLIC OF POLAND IN THE PROCESS OF IMPROVEMENT OF DECENTRALIZATION OF THE PUBLIC AUTHORITY AND ADMINISTRATION IN UKRAINE. Public Administration and Regional Development, (4), 2019, 228–252. URL: <https://doi.org/10.34132/pard2019.04.01> (дата звернення: 29.09.2025).
2. Peacebuilding and recovery. UNFPA Ukraine. URL: https://ukraine.unfpa.org/en/topics/peacebuilding-and-recovery?utm_source (date of access: 29.09.2025).
3. Rabinovych M., Gawrich A. The conflict in eastern ukraine and international support for the decentralization reform (2014–2022): theory-guided observations. East european politics and societies: and cultures. 2023. P. 088832542211398. URL: <https://doi.org/10.1177/08883254221139841> (date of access: 29.09.2025).

4. UNDP in Ukraine concluded training sessions on community recovery and development projects. UNDP. URL: https://www.undp.org/ukraine/press-releases/undp-ukraine-concluded-training-sessions-community-recovery-and-development-projects?utm_source (date of access: 29.09.2025).

5. Weihmayer M. Analysing the local governance of internal displacement: an emerging (local) social contract in eastern Ukraine since 2014. *Environment and urbanization*. 2024. Vol. 36, no. 2. P. 318–339. URL: <https://doi.org/10.1177/09562478241277089> (date of access: 29.09.2025).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-613-3-20>

TRANSFORMATION OF THE GLOBAL SECURITY ARCHITECTURE IN THE CONTEXT OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

ТРАНСФОРМАЦІЯ АРХІТЕКТУРИ СВІТОВОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Overko R. V.

Third year student

*Education and Research Institute
of International Relations of Simon
Kuznets Kharkiv National University
of Economics*

Scientific advisor: Zhrebiatnikova I. V.

PhD in Sociological Science,

*Associate Professor at the Department
of International Relations
and Political Philosophy
Simon Kuznets Kharkiv National
University of Economics
Kharkiv, Ukraine*

Оверко Р. В.

студент III курсу

*Навчально-науковий інститут
міжнародних відносин Харківського
національного економічного
університету імені Семена Кузнеця
Науковий керівник: Жеребятнікова І. В.
кандидат соціологічних наук,
доцент, доцент кафедри
міжнародних відносин і політичної
філософії*

*Харківський національний
економічний університет імені
Семена Кузнеця
м. Харків, Україна*

Питання «Як жити далі у світі, що змінився?» після 24 лютого 2022 р. стало не просто актуальним, а архіважливим як для світу загалом, так і для геополітичних гравців та політичних еліт зокрема. Воно стало предметом серйозного обговорення упродовж жовтня-грудня 2022 р. як на найвищому рівні у країнах ЄС, так і визнаними в